

UDRUŽENJE GRAĐANA
TENDER

Udruženje građana „TENDER“
Upravni odbor Udruženja
Stevana Mokranjca 26, Banja Luka
web: www.ugtender.org
e-mail: tender-bl@hotmail.com
Kontakt osoba, tehnički sekretar:
Igor Vukajlović, dipl. ecc
Tel/fax. 051/301-510

JIB 4402748980003
Žiro račun 56209980610900-46
Matični broj 11029841

Datum: 10.11.2009.godine

Parlamentarnoj skupštini BiH
Poslasticima i delegatima Predstavničkog doma i Doma naroda
Tel/fax: 033/233-480

Dopuna Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama BiH

Poštovana i uvažena gospodo delegati i poslanici u Parlamentarnoj skupštini BiH, povodom razmatranja Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama ZJN-a BiH, smatramo za uputno da Vam predložimo i tri konkretne dopune, čijom ugradnjom bi se odredbe Zakona značajnije poboljšale, naime, obezbijedila bi se veća transparentnost i efikasnost u provođenju postupaka javnih nabavki a i racionalnije bi se raspolagalo javnim sredstvima, što je, svakako, interes svih odgovornih učesnika u javnim nabavkama i društva u cjelini.

Udruženje „Tender“ visoko cijeni predloženu dopunu ovog značajnog dokumenta, pogotovo što dolazi od delegata u Parlamentarnoj skupštini, jer se spoznala i shvatila potrebna nužnost za uspješnijim i odgovornijim provođenjem javnih nabavki, a posebno racionalnijim raspolaganjem sa sredstvima poreskih obaveznika. U tom pogledu, posebnu podršku zaslužuje zalaganje predlagača da afirmiše **okvirni sporazum** i time ostvarivanje veće mogućnosti ugovornim organima **da sklapaju ugovore sa više dobavljača** u okviru iste javne nabavke, svakako sa onim ponuđačima koji ponude najniže cijene zadovoljavajuće ponude, utvrđene u tenderskoj dokumentaciji za grupe srodnih roba ili još korisnije da **svaka robna stavka ima karakter lota**.

Na ovakvu praksu, koju uspješno praktikuje sve veći broj značajnijih ugovornih organa u BiH, neophodno je odlučnije podržati, jer objektivno otvara prostor za učešće većeg broja ponuđača, brže provođenje procedura izbora, i što je najbitnije, apsolutno najekonomičnije trošenje sredstava. Posebno je karakteristično za istaći, a to je veoma bitno, da na ovako koncipirano provedene postupke javnih nabavki nije izjavljivani ni jedan prigovor ugovornim organima, niti žalba URŽ/KRŽ. Ignorisanje i neprihvatanje ovakvog najracionalnijeg i ekonomski najkorektnijeg metoda provođenja javne nabavke u ugovornom organu, od strane Agencije za javne nabavke je veoma zabrinjavajuće i indikativno, jer se ne vodi računa o stvarno zdravoj i pravednoj konkurenciji, socijalnom stanju ponuđača, odnosu prema sredstvima i potrebi smanjenja korupcije. Pored afirmacije **okvirnog sporazuma u članu 32.** koji objektivno za period do 4 godine može najuspješnije da obezbijedi ugovornom organu najracionalnije nabavke robe od većeg broja dobavljača i na efikasniji način, bez novih oglašavanja da takođe obezbijedi nabavke i dodatnih istorodnih roba, što je apsolutno najprihvatljivije za ukupno uspješno provođenje javnih nabavki u našim ekonomski otežanim i često neregularnim uslovima poslovanja, neophodno je izvršiti određene dopune i **odredbi u članu 36. ZJN-a** (neprirodno niska ponuda). Navedeni dopunjeni član bi glasio:

- (1) Ukoliko se, za dati ugovor, dostavljene ponude pokažu neprirodno niskim u odnosu na robu, usluge ili radove, koje su predmet ugovora, ugovorni organ će od ponuđača zahtijevati da opravda ponudenu cijenu. **Ugovorni organ je obavezan, da na osnovu predloženih dokaza u prigovoru, zatraži provjeru ponuđenih najnižih cijena.** Ako ponuđač ugovornom organu ne pruži zadovoljavajuće opravdanje, **ugovorni organ će odbaciti takvu ponudu.**
- (2) Da bi dobio opravdanje za neprirodno nisku cijenu, ugovorni organ u pisanoj formi zahtijeva da dotični ponuđač pruži detaljne informacije o relevantnim, sastavnim dijelovima elemenata ponude, uključujući elemente cijene i kalkulacije. Ugovorni organ uzima u razmatranje objašnjenja koja se na primjeren način odnose na :
- ekonomičnost proizvodnog procesa, pruženih usluga ili građevinske metode;
  - izabrana tehnička rješenja i / ili izuzetno pogodne uslove, koje ponuđač ima za dostavu roba ili usluga ili za izvođenje radova;
  - originalnost posla, roba ili usluga koje je ponuđač ponudio;
  - usklađenost sa važećim odredbama koje se odnose na radnu zaštitu i uslove rada na mjestu gdje se izvodi rad, pruža usluga ili isporučuje roba.
- (3) **Ugovorni organ nema obavezu da vrši provjeru neprirodno niskih cijena iz ponuda, ukoliko se opredijelio u tenderskoj dokumentaciji da svaka robna stavka ima karakter LOT-a.**

Obrazloženje:

Iskustava i spoznaje UG „Tender“, koja su utemeljena učestvovanjem na oko 3000 tendera, jasno govore da su najčešće i najveće zloupotrebe u postupcima provođenja javnih nabavki registrovane u upravo unaprijed dogovorenim „dilovima“ uspostavljenim na ponuđenim i prihvaćenim cijenama u ponudama koje su od 20-80% niže od cijena po kojima se roba i usluge mogu nabaviti i obezbijediti od najpovoljnijeg proizvođača ili uvoznika u BiH. Ovakav vid zloupotreba postao je legalan zahvaljujući URŽ/KRŽ, koji sebe ne smatra nadležnim za navedena destruktivna ponašanja ugovornih organa. Budući da se uglavnom radi o robama široke potrošnje i uslugama koje je objektivno teško kontrolisati, dakle, prevashodno postaje bitno samo potpisati ugovor. Predložene dopune, sa utvrđenim obavezama ugovornim organima da vrše provjere ponuđenih, faktički, samo fiktivnih cijena, što je (poređenja radi) utvrđeno u Zakonu Srbije, kao i kontrole istih od KRŽ/URŽ u skladu sa obavezama po ZUP-u, smanjili bi prisustvo korupcije u segmentu nabavke roba usluga i do 70%. Zbog čega Agencija za javne nabavke uporno izbjegava utvrđivanje navedene obaveze ugovornim organima, možete samo Vi, delegati, da odgovorite, jer opšte je prisutno mišljenje, da su Agencija za javne nabavke i URŽ/KRŽ, pod uticajem najodgovornijih pojedinaca u vlasti, koji, na ovakav način, nastoje da zaštite neodgovorne pojedince koji na koruptivnim osnovama pljačkaju sredstva, inače sve siromašnijih građana.

U članu 48. ZJN-a (Agencija za javne nabavke) neophodno je u stavu (4) pod d) utvrditi obavezu koja glasi:

d) pružanje tehničke i savjetodavne pomoći ugovornim organima i ponuđačima u vezi sa primjenom i tumačenjem odredaba ovog zakona i pratećih podzakonskih akata, **kao i vršenje monitoringa nad usklađenošću tenderske dokumentacije ugovornih organa sa odredbama ZJN-a, prije oglašavanja javne nabavke.**

Obrazloženje:

Imajući u vidu da brojni ugovorni organi, neki zbog neosposobljenosti, a pojedini svjesno i sa namjerom krše odredbe ZJN-a BiH, stvarajući prostor u tenderskoj dokumentaciji za moguće protežiranje pojedinih ponuđača, isključivo na koruptivnim osnovama, dovodeći time i ostale u neravnopravan i diskriminirajući položaj, što kasnije, neminovno, dovodi do upućivanja brojnih

prigovora ugovornim organima i žalbi URŽ/KRŽ (godišnje oko 1.200 žalbi, što je više od bilo koje zemlje u tranziciji). Provođenjem monitoringa, pored navedenog, obezbijedila bi se, neuporedivo veća transparentnost i efikasnost, jer bi se postupci provođenja javnih nabavki brže provodili, a i smanjenjem mogućnosti namještanja tenderske dokumentacije, stvaralo bi se veće povjerenje, a time i povećavao broj učesnika na tenderima. Navedena obaveza Agenciji, koju ona sa postojećim kadrovskim resursima može uspješno obavljati zahvaljujući, prije svega, mogućnostima elektronskog komuniciranja, bila bi izuzetno značajna za unapređenje i zakonito provođenje ukupnih postupaka javnih nabavki, a time i smanjenja uslova za manipulativne radnje na koruptivnim osnovama.

U članu 52. ZJN-a iza stava (8) utvrditi novi stav (9) koji bi glasio:

(9) URŽ/KRŽ je obavezan da odluke donesene po žalbama ponuđača objavljuje javno na vlastitoj web stranici www.javnenabavke.ba.

Obrazloženje:

Udruženje „Tender“, a i drugi zainteresovani subjekti, pa i sredstva javnog informisanja su u više navrata ukazivali najodgovornijima na obavezu URŽ/KRŽ utvrđenu u Poslovniku o njihovom radu donesenom 18.12.2006. godine, da na vlastitoj web stranici javno objavljuje donesene odluke. Neizvršavanjem navedene utvrđene obaveze, URŽ/KRŽ neposredno doprinosi povećanom nepoštivanju i kršenju odredbi ZJN-a, na koruptivnim osnovama, od strane najodgovornijih u ugovornim organima, na način prikrivanja njihovog identiteta od javnosti. S obzirom da za izvršenje navedene obaveze nisu potrebna dodatna finansijska sredstva, neophodno je istu utvrditi i u Prijedlogu izmjena i dopuna ZJN-a.

Cijenjena gospodo delegati, prihvatanjem Prijedloga izmjena i dopuna i ugradnjom navedena tri naša konkretna prijedloga, obezbijedio bi se uspješniji, suštinski zaokret u javnim nabavkama, a prevashodno bi se povećala zainteresovanost ponuđača, poštovali bi se optimalni rokovi za provođenje procedura oko izbora najpovoljnijeg ponuđača, a broj prigovora ugovornim organima i žalbi URŽ/KRŽ bi se smanjio i do 80% i što je najbitnije, na godišnjem nivou u javnim nabavkama u BiH bi se uštedilo najmanje 200.000.000 KM, što bi korupciju u BiH približilo stanju iste u Evropskoj uniji.

Mi se iskreno nadamo, da ste iz dosadašnjeg delegatskog-poslaničkog rada i iskustva upoznati sa slabostima, neefikasnostima i zloupotrebama u provođenju javnih nabavki i nedosljednosti u poštivanju potpisanih ugovora kao i svjesti koliku finansijsku, moralnu i svakoliku štetu neodgovorni pojedinci, isključivo zbog ličnih i grupnih interesa, nanose društvu, obezbjeđujući nam epitet najkorumpiranije zemlje, ne samo u Evropi.

S toga, još jednom polazeći od Vašeg najodgovornijeg mjesta i uloge u društvu, apelujući na Vašu savjest i nasušnu potrebu odgovornih ugovornih organa i ponuđača, ali i građana, molimo Vas da smognete snage i usvajanjem predloženih, kao i naših rješenja ispunite nade i očekivanja i tako odlučnim, odgovornim i konstruktivnim djelovanjem obezbijedite daljnje povjerenje svih nas, što ćemo kao časni građani u narednom izbornom periodu znati itekako cijeniti.

S poštovanjem!

Predsjednik Upravnog odbora Udruženja građana „TENDER“

Rajko Keeman, dipl.politolog